Rakli Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat

Eduskunnan Ympäristövaliokunta 11.10.2022

**Aihe:**

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 72/2022 vp
Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta, asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 305/2011 kumoamisesta (rakennustuoteasetus)

**Tietoa Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry:stä:**

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry kokoaa yhteen kiinteistöalan ja rakennuttamisen vastuulliset julkisen ja yksityisen sektorin ammattimaiset toimijat, jotka kattavat asuntojen, toimitilojen ja infrastruktuurin omistajat, rakennuttajat ja käyttäjät sekä näiden ammattimaiset edustajat. Rakli jäsenineen varmistaa, että Suomessa on tilaa hyvälle elämälle. Raklin jäsenorganisaatioiden omistuksessa on noin 100 miljoonan neliön kiinteistökanta Suomessa ja Raklin jäsenet investoivat vuosittain 5–10 miljardia suomalaiseen rakennettuun ympäristöön.

Euroopan laajuisen rakennusmateriaalien sisämarkkinajärjestelmän kehittämisen ytimessä on kiertotalous ja ekologisuus. Raklin jäsenorganisaatiot ovat kiinnostuneita kiertotalouden kehittämisestä sekä kiinteistöomistamisessa että rakennuttamisessa. Yhtenä osoituksena tästä on Raklin ja ympäristöministeriön solmima Green deal sopimus kestävästä purkamisesta, jolla luodaan edellytyksiä purkumateriaalin paremmalle kiertotaloudelle.

**LAUSUNTO**

**Huomiot Euroopan komission esitykseen**

Rakli kiittää mahdollisuudesta lausua käsiteltävään asiaan.

Euroopan komission esittämällä uudistuksella on kannatettavat tavoitteet. Uudistuksella pyritään parantamaan 2011–2014 voimaan tulleen rakennustuoteasetuksen puutteita ja

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry
Annankatu 24
00100 Helsinki
Rakli@Rakli.fi
www.Rakli.fi
+358 9 4767 5711
y–tunnus 1070296–2

liittämään rakennustuotteiden EU:n sisämarkkinajärjestelmä tavoitteisiin koskien rakentamisen ekologisuutta, kiertotaloutta ja digitaalista tuotetietojen käsittelyä.

Euroopan komission esittämä säädöskokonaisuus kuitenkin muuttaisi sekä nykyisen rakennustuoteasetuksen soveltamisalaa että säätelisi paljon muutakin kuin pelkkää rakennustuotteiden sisämarkkinajärjestelmää. Kokonaisuus on monimutkainen ja valitettavan epärealistinen erityisesti, kun ei ole esitetty miten ehdotettujen säädöskokonaisuuksien toteuttaminen resursoitaisiin. Monimutkaisuudesta ja epärealistisuudesta on hyvä esimerkki artiklassa 78 säädetty EU:n laajuinen rakennustuotteiden tietojärjestelmä, joka ei vaikuta realistiselta tai tarkoituksenmukaiselta toteutettavaksi suhteessa resursseihin, joita järjestelmä tulisi vaatimaan. Rakli näkee, että oleellista olisi huomioida kansallisten tuotetietojärjestelmien toimintaedellytysten säilyminen jatkossakin.

Mielestämme säädösympäristön uudistamisessa lähtökohtana tulee olla yksinkertaistaminen ja paikallisten markkinoiden huomiointi. Tämä on olennaista esityksen kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamisen kannaltakin.

Tarkasteltavassa komission esityksessä uudeksi rakennustuoteasetukseksi on siirtymäaika nykyisen säädöksen mukaisesta järjestelmästä uuteen asetettu päättymään 1.1.2045 eli reilun 20 vuoden kuluttua. Tänä aikana on tarkoitus soveltaa rinnakkain sekä nykyisen säädöksen mukaista sisämarkkinajärjestelmää, että uuden säädöksen mukaista järjestelmää rinnakkain. Oleelliseksi siirtymäaikana muodostuu jatkuvuuden varmistaminen, kun sekä nykyistä että uutta järjestelmää joudutaan osittain ylläpitämään ja myös kehittämään rinnakkain.

Säädösympäristön tärkeimpiä elementtejä markkinoiden toiminnan kannalta ovat selkeys ja ennustettavuus. Esitetty 20 vuoden siirtymäaika, jossa olisi kaksi rinnakkaista järjestelmää tuotehyväksyntään, ei näytä täyttävän näitä elementtejä vaan pikemminkin lisäävään järjestelmän monimutkaisuutta. Komission ehdotuksessa on monta epäselvyyttä voimassa olevan sääntelyn osalta seuraavan 20 vuoden ajan.

Suurimpana ongelmana Rakli näkee esitetyn uudistuksen perusajatuksen merkittävästä toimivallan siirrosta Euroopan komissiolle delegoitujen asetusten kautta. Emme näe, että yksityiskohtainen eurooppalainen sääntely edesauttaisi jäsenvaltioiden tehokkaita ja paikalliset markkinat huomioivia erityispiirteitä. Perusperiaatteena EU – säädösympäristön tulee määrittää vain tavoitteita yksityiskohtaisten keinojen säätämisen sijaan. EU:n rooliin kuuluisi myös tavoitteiden toteuttamisen valvonta. Raklin näkemyksen mukaan ei ole tarkoituksenmukaista tai hyväksyttävää, että komissio voisi 84 artiklan mukaan määrätä julkisten hankintojen kriteereistä jäsenvaltioissa. Rakli katsoo, että säädösvallan siirto ei monelta osin ole toissijaisuus- tai suhteellisuusperiaatteen mukaista.

Rakli Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat

**Huomiot Valtioneuvoston kantaan U-kirjelmässä**

Monelta osin pidämme valtioneuvoston U-kirjelmässä esitettyjä kantoja hyvinä ja tarkoituksenmukaisina. Olemme samaa mieltä valtioneuvoston kanssa siitä, että nykyisen rakennustuoteasetuksen soveltamisalaa ei tulisi muuttaa ja samoin rakennustuotteiden sisämarkkinajärjestelmän tulee vastaisuudessakin perustua pääosin eurooppalaiseen standardisointiin. Normaalista standardisointiprosessista poiketessa sidosryhmien mahdollisuudet osallistua ohjauksen valmisteluun tulee varmistaa. Rakentamisen ja rakennustuotteiden valmistamisen välinen ero on syytä pitää edelleen selvänä. Itse rakentamista tulee jatkossakin ohjata kansallisten säädösten kautta.

Esitämme kuitenkin seuraavat huomiot U-kirjelmään:
U-kirjeessä todetaan "Valtioneuvosto katsoo, että ehdotukseen sisältyvien siirrettyä säädösvaltaa, täytäntöönpanosäädöksiä ja komiteamenettelyä koskevien säännösten osalta on syytä varmistua, että ne sopivat käyttötarkoitukseensa ehdotetuissa muodoissaan."
Rakli näkee, että esitetty kanta on turhan myönteinen suhtautuminen perustavanlaatuiseen toimivallan siirtoon komissiolle delegoitujen asetusten kautta. Esimerkiksi puuttuminen suomalaisten julkisten hankintojen sisältöön delegoidun asetuksen kautta ei ole missään nimessä tarkoituksenmukaista. Näemme että U-kirjeessä tulee esittää kriittisempi kanta toimivallan siirtoon komissiolle esitetyssä laajuudessa.

Lisäksi toivomme U-kirjeeseen lisäystä, jossa todetaan, että tavoitteena komission ehdotuksen jatkokäsittelyssä tulee olla ehdotetun sisämarkkinajärjestelmän yksinkertaistaminen poistamalla esityksestä epärealistisia kokonaisuuksia ja asettamalla soveltamisala yhteneväksi nykyisen rakennustuoteasetuksen soveltamisalan kanssa.

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry:n puolesta,

Mikko Somersalmi
Tekninen johtaja
+358 40 720 7645
mikko.somersalmi@rakli.fi